

Taitus **Pol-qa pepa, Taitus-te**

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa Taitus-té genø-peawám. Taitus Glik bawan-ák. Zu ezoqám mbá. Ndego Yesu ndøgo tene-unimanqatín, Pol-qa nømendim ge-ewag.

Taqa zita-te, Pol manqei vinivinimba nøme-te ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat, Taitus namba me:mát, vømbø-tøkeat. Taitus até ndøgó-a, Pol Zelusalem taon-te geway, Keliso-gi u-anim nøme namba gimi-kakambam, namba vøewav (Kel 15:2, Gal 2:1-5). Pol Taitus khøuwa menás, Kolin taon-té genø-khofotáv (2 Ko 7:6-7, 8:6, 8:16). Taqa zita-te, Pol Taitus namba, Klit manqei bawa-té ginøzáv, yaq Taitus ta manqei-te ndøgo, vømø-Klisten-bawan-megeat-ezoqam-ev (Tait 1:5).

Nqanek pepa mokho-te, Pol Taitus Klisten megetapak vevesam-qá yaq-té gembøe-peawám. Neka ndego bèto-feaiwát. Soqáin ndøgo, khavozam nømendim ezoqam, ezoqa titubam. Neka Taitus ekezan, Klisten bawan ezoqam, eqeieqei bete-zømesím, yaq Pol vømbø-ovøyam, gekha yage matēv ndøgo, eqeieqei, ti nonqo ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Mbumbukiam-gé sasae ezoqám neka Yesu Keliso-gé u-aném.

No Mbumbukiam nqáneek gene-veatán: No ezoqam ndigu, gevevesam, tiqa unimanqatin-te, zita nøzø-tøpazát, yaq ndigu unimanqatin manqat mé:zøtéz, neka matev eqeieqei-te, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev, vøygāt. ² Ni tizio-taná ndógo: Ni yage miavmiav zindapém. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam ndego khavozumav ndego, manqa mbusa āv tenevé. ³ Yaq ndakin, av bugukhokhof khøuwa ge-zav, ndego manqat ndøveáz, taqa yaq-te. Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, nqanek manqat noqá zenda-té genøvé, no ezoqa batē-zømesim.

⁴ Táitus! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Niqa unimanqatin matev mokho-te, ni sa nqanumbugu, qo uni nogé-yo-ín.

Mbumbukiam, nigi Tat, neka Keliso Yesu, nigi khandi etoam ezoqam, tiqa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát, qo namba.

Klisten megetapak vevesam-qa yaq-te

⁵ No Klit manqei bawa-te nandav, nqáneek qateqøuváq: Qo sasae ndøgo, qazingazem, qókhóu. Av bugukhokhof qataqambe-ein ndægo, vemiaav ate nandægot, Klisten megetapak qóvevesám. ⁶ Ezoqa toqo-veatav, ndego manqazapa-yav begó neka sævam kopo mba bembogó. Tegi nakheis, Yesu be-unimanqatinát neka evøndipakha-qa manqa o-mba bezømbo-ndapé neka sapi gonemav begó.

⁷ Klisten megeat ezoqam, ndego Mbumbukiam-qá sasae ndógó. Yaq nakémbá, ndego matev eqeieqei mba begó. Ndego ezoqa be-tøpøtázát neka mbøni tokhop bègõ. Neka ndego khapekhapé bete-izám. Neka ndego qaqa møqæ bègõ. Neka ndego moni-te, poev khapé bembøèwáv. ⁸ Neka ndego ezoqa nøme, khoev sà bezø-manqaté. Ndego matev mbomømboma-te poev bembogó, neka matavap loloakh bembõgo. Ndego, ezoqa matev ndaføyamba-qaqe begó neka Mbumbukiam-qá matev mba bembopáev, neka ekeza kha nøzøgim eqeieqei betē-otev. ⁹ Ndego unimanqatin manqat, av gi:-ometimam, até begeawát. Yaq ndego, teqa nømendim matev eqeieqei mokho-te, kopømbá, até ezoqa nømé-a, zita zótøpáz, neka ndigu vógugubāt, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat ndisanqawe.

Ezoqam ndigu, ezoqa nøme-qa unimanqatin matev ndingi:wat

¹⁰ No nqanek manqat qæmanqatavun, zapa ndógo: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa manqat, gèsanqawé. Ezoqa kopoáv. Ndigu khokho manqat ndømanqaté neka ezoqa nøme nditübām. Ti mokho-te, matev av nqægo gigoatun, ezoqa kopoáv, Zu ezoqám. Yaq ndigu Klisten ezoqa nøme, ngusu qogøzat-qa yaq-te zøpouweatún. ¹¹ Qo nandiv ezoqam, gètókáz. Manqat ndøgo ndi:zømesimit, bete-zømèsím. Ndigu khoev vinivinimba-te, ezoqa ewaqape ma ndi:sokhoyap, unimanqatin matev zøngi:wát. Neka ndigu fia upøgim-qa ndógó, ti-te ndigu, ma ndi:zømesim.

¹² Klit ezoqam nøme, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ndi:vewe, ekezan āv gene-eín nqægo, “Nginik Klit ezoqam, meakha ezoqám. Ndigu andé søvakha gigiap khobokhobos me me:gó. Neka ndigu wauwau neka lou loge møqæ.” ¹³ Nqanek manqat unimanqatín. Yaq nakémbá, qo gègugúb, ndigu nømendim matev eqeieqei gi-ivøvem. Manqat bazaføgakh-us qozø-manqatát. Yaq tiqa unimanqatin matev, tåbezømbe-eqeieqei. ¹⁴ Zu ezoqa nøme-qa khokho emanqat, neka ndigu ezoqam-qa khokho khafeap manqat, ndigu unimanqatin manqat zita gi:wuøem, tiqa manqat beyògé. ¹⁵ Ezoqa ndigu, eqeieqei ndigu, ti-te ndigu, gigiap ate ndægo eqeieqei. Geté ezoqa ndigu, ande khavim-us ndigu neka unimanqatinteav ndigu, ti-te ndigu, gigiap kopo eqeieqei mbaín. Zapa ndógo, tiqa matavap neka tiqa mbøni, møndøzø-khavim-ús. ¹⁶ Ndigu āv gini-manqaté nqægo, “Ni Mbumbukiam møtinøtén.” Geté tiqa yage mokho-te, ndigu āv gini-nømendím nqægo: Ndigu Mbumbukiam zitá gini-wuowém. Mbumbukiam gèmbøeqasí:v, ezoqam av ngi:gu. Ndigu Mbumbukiam-qa manqat, gèsanqawé, neka kopømba mbaín, matev eqeieqei kopo timatønømem.

2

Klisten ezoqam vinivinimba, eqeieqei āv kintiyagat

1:13 1:13 2 Tim 4:2
1:6; 2:4

1:14 1:14 1 Tim 4:7

1:16 1:16 1 Zion

¹ Geté qo ezoqa toqote-zømesimat, nømendim manqat ndaføyamba-qape mba mbopáev.

² Angana e-ma-fisap tigoat, ndigu āv qozømbé-ovøemát nqægo: Ndigu ekeza kha, eqeieqei benøzøgím. Yaq ezoqa, tiabezømbe-vizáp. Ndigu matavap loloakh begó. Neka tiqa unimanqatin matev neka kuku matev, ndaføyamba-qape bezøgó. Ndigu bazaføgakh-us até bewaniáp, matev føgøføgakh timø-qeivimat.

³ Neka sakheis e-ma-fisap tigoat, ndigu āv qozømbé-ovøemát nqægo: Ndigu matev eqeieqei-té giabe-yagé, ate av-té, Mbumbukiam ndømbøe-poev. Ndigu manqa begevèám. Neka ndigu waen izam benønøsám. Geté ndigu matev mbomømboma nømendim ezoqam begó. ⁴ Yaq ndigu kopømbaqapé, sakhei ndakinak mé:zømás, tigi angana neka nakheis-te, kuku matev eqeieqei ande āv khazømbé-goāt, ⁵ neka matavap loloakh-us neka ndaføyamba-qape āv kiníyagāt, neka ndigu ezoqa nøme, khoev-te ndiyage, eqeieqei āv kizømbé-kewagāt, neka ekeza angana-qa mokho-te āv kinígoāt. Soqain ndøgo, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tingenøitat.

⁶ Angana ndakinak, āv qoqoté-gugubát nqægo: Ndigu matavap loloakh begó, matev ate ndægo.

⁷ Gekha matēv ndøgo, ndoqo-matanam, qo eqeieqei ndømatanám. Yaq ndigu qoqa matev tiqeiwat, kopømbá timbopavat. Qo ezoqa toqote-zømesimat, qoqa nømendim matev ndaføyamba neka mokho-us begó. ⁸ Qoqa manqat eqeieqei tøgoat, yaq ezoqa kopømba mbaín, manqa

tigeve:mat taqa yaq-te. Yaq nigi qaqa ezoqam mivi ndøgoném neka kopømba mbaín, niqa yaq-te, manqat soqain timanqatat.

⁹ Sasae ezoqam, kawakawa-za-qa mokho-té gi-abetu:gú, matev ate ndægo. Ndigu sasae āv tiabiti-gú, av tigi kawakawa-za ndøzømbepoev neka manqa beqavøgèāp. ¹⁰ Neka ndigu gigiap beaqònám, ti-te. Geté ndigu matev eqeieqei mba begó. Yaq tigi kawakawa-za tiabiti-zøtéz, ndigu unimanqatin ezoqám. Neka ezoqa, tiqa matev ate ndægo mokho-te, āv tiabiti-qeiví, Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, teqa manqat mbomambaqapé.

Matev eqeieqei-te mbá qabizi-yagé atema Yesu bēfakhan

¹¹ Mbumbukiam ni āv gininømand nqægo: Ndego kuku kandambá ni-te. Ndego ezoqa ewaqape khandi-qa zøgó. ¹² Teqa kuku matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Ni matev yà bizi-ivøvém, ndøgo Mbumbukiam vizupav ndøgo, neka manqei-qape-qa poev matev. Geté ni ndakin khøuwa-te, matavap loloakh-té neka matev ndaføyamba-qape-té qabizi-yagé, av Mbumbukiam ndømbøepoev, ¹³ atema ni tegi khøuwa kandambaqape bizimø-khantøzem, ndego nigi Mbumbukiam neka khandi etoam ezoqam Yesu Keliso, bazaføgakh-us neka waev-qape-us tendoqavan, te-te ndego ni nqazio-tana neka ndego ni nqazimbøe-keoge. ¹⁴ Ndego ekeza kha

nivé, neka ni manqa-zapazapa ate ndægo mokho-te qazu:goam, vønqovotan-a, vøsungutan. Yaq ni tegi ezoqa ndaføyamba-qape zigoát, neka matev mbomømboma matanam møqæ mba vizigoát.

¹⁵ Nqanek manqat qataqambe-manqatavun, ezoqa gè:zømesím. Manqa gèzø-løvuát neka gèguguzá, nandiv ezoqam. Ezoqa qo besanqaqábém.

3

Mbumbukiam ni matev eqeieqei gini-matanam, yaq ni matev eqeieqei bizi-matanám

¹ Ezoqa matavap qozø-mboqoatát: Ndigu iz-akhayapak neka gaman ezoqam-qa mokho-té gi-abetu:gú. Neka tiqa manqat o-mba bezømbondapé. Neka gekha matev mbomømbomā ndøgo, ndigu sà begonemát. ² Ndigu ezoqam-qa manqa begevèám neka ndigu beponqòmbáp. Geté ndigu sambi matev-té giabe-yagé, neka ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té giabenøgó.

³ Até ní-a, ni bugukhokhof matavap eqeieqei mbaín. Ni Mbumbukiam-qa Manqat, zisanqawám, neka nakhoa eqeieqei paveáv. Ni gawap matev neka poev matev soqøsoqa mokho-té qazu:goám. Neka ni matev soqøsoqa matanam neka ova matev mokho-té qaziyagám, neka ezoqa ni vøsanqambam-a, ni ndigu vizi-sanqabam. ⁴ Geté Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, ni āv gininømánd nqægo: Ndego tanakh neka kuku kandambá ni-te, ⁵ yaq

---

2:15 2:15 1 Tim 4:12   **3:1** 3:1 Lom 13:1-7; 1 Pita 2:13-14   **3:3** 3:3 1 Ko 6:9-11; Ef 2:1-2; 5:8   **3:5** 3:5 2 Tim 1:9; Ef 5:26; Iblu 10:22

ni vōkhandi:n. Ndego ni ambá av nqægo, niqa matev eqeieqei matanam zapayā gene-khandi:n. Geté ndego ni ekeza tanakh matev zapayá gene-khandi:n. Ndego ni gèsungután, neka Nqova Mbomambaqape mokho-te, yage ndakinak vōnī-etoam neka ni vizi-ezoqam-ndakinak-en. ⁶ Yesu Keliso mokho-te, ndego nigi khandi etoam ezoqam, Mbumbukiam ni Nqova Mbomambaqape, andé ibøkha me nimboqóuz. Kandambá, ginimbo-qouz. ⁷ Mbumbukiam tenegó ndógo: Ni teqa kuku matev mokho-te, teqa bōi-te qazi-ndaføyamba-en, neka vizi-teginakheis-en, ni khandi miavmiav zimøndapém. Ni taqa yaq-te nqánek nqazio-taná.

⁸ Nqanek manqat unimanqatín. Yaq nakémbá, no nqataqá-manqate: Até vōzōpouwé, nandiv ezoqam. Ndigu yà bembopáev. Yaq ndógo, gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndi-unimanqatinat, bazaføgakh taqa yaq-te nqánek giabiti-asózú: Matev mbomømboma ndømatønumát. Zapa ndógo, matev av nqægo, eqeieqei. Ezoqa ewaqape zømbétøké. ⁹ Geté khokho manqat vinivinimba neka atanakha-zapazapa-za-qa iziz geveam matev neka ponqombap matev neka manqa itumbam matev, Mozes-qa guguna manqat-qa mokho-qa yaq-te, zitá qanewuóé. Zapa ndógo, matev av nqægo, mokho mbaín neka ezoqa gezø-tøkeák.

¹⁰ Ezoqa nøme, teqa nømendim mokho-te, Klisten ezoqam teqatazotet, ndego gègugú. Ndego qoqa manqat yogeav tōgoat, khøuwa nøme vōgugu. Geté

ndego sekemba yogeav tɔgoat, yaq zítá qanewuáo. ¹¹Qo soqoté-qatéq, ezoqa av ngenek nge:go, ndego nakhoa egeiegei mɔndɔ-iváv neka manqa-zapa-té gunu:yagé. Ndego ekezan, kha soqaqape-té genøvé.

Pol-qa vaev manqat

¹²No Atimas o Tikikus tɔtaqando-khofotav, qo Nikopolis taon-té qandoqáv. Nakhamas-té. Ni ndógo tizi-qaqandám. Zapa ndógo, no matavap áv qategó nqægo: No qozɔqozaq khøuwa, ndøgo khamøe tønqeivøem, ndógo tabøemiá. ¹³Apolos neka ndego gaman khafeap otevat ezoqam, Zinas, manqei nøme-te tizav, qo gèzɔtøké. Ndigu gigiap-qase bewáféz, livin-qase nqøugu tu:-apet. ¹⁴Nigi Klisten nøfuap nandav, bètezótéz, ezoqa ndigu gigiap tiwafez, matev mbomømboma áv khoqozømbé-goát. Mbain tɔgoat, yaq tiqa unimanqatin matev, mokho mbaín.

¹⁵Nginik ezoqam, no namba nqatiyage, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv qo-te. Niqa khaiya mboma manqat qozø-eín, nandiv nigi Klisten nøfuap, ni namba Yesu Keliso nqazi-unimanqatinat neka kuku ndøzøgo ni-te.

Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát, zo-te, zo ate ndøzøte:go.

3:12 3:12 Ef 6:21-22; Kol 4:7-8

3:13 3:13 Kel 18:24; 1 Ko 3:5-6

3:14 3:14 Ef 4:28

**Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni
dialect of the Kuni-Boazi language of Papua New
Guinea
Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Kuni-Boazi long Niugini**

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-08-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 18 Oct 2022

f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f